

Ontwikkeling van Antisociaal Gedrag

- Invloed van een Preventieve Interventie -

Pol van Lier

Afdeling Ontwikkelingspsychologie

vrije Universiteit *amsterdam*

Overzicht Presentatie

1. Ontwikkeling van antisociaal gedrag - theorie
2. Taakspel
3. Resultaten onderzoek
 - Theorie
 - Mechanismen van verandering

In samenwerking met

Alfons Crijnen, Frank Verhulst & Patricia Vuijk
Erasmus MC – Sophia Kinderziekenhuis

Ria van der Sar
Centrum Educatieve Dienstverlening Rotterdam

Frank Vitaro & Brigitte Wanner
Université de Montréal, Canada

**- Ontwikkeling van Antisociaal
gedrag -**

Theorie

Antisociaal gedrag tijdens de basisschool

- Kind -

Serie van vroeg negatieve ervaringen:

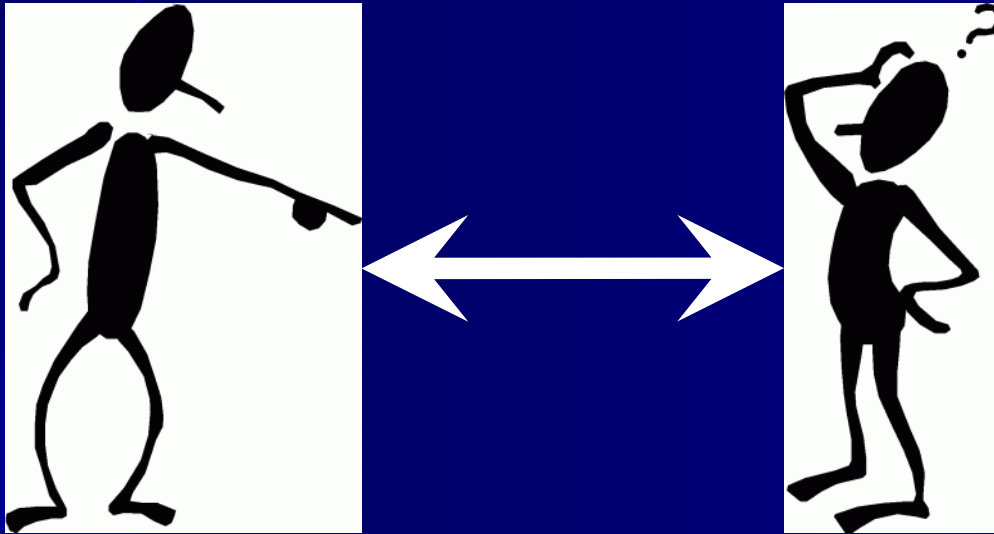
- prenataal
- kleutertijd
- kindertijd

- slechte schoolse vaardigheden
- agressief gedrag
- weinig taakgericht
- afwijkend gedrag

Antisociaal gedrag tijdens de basisschool

- Leerkracht & Kind -

- corrigeren
- negatief gedrag
- conflict interactie
- straffen
- afwijzen/schorsen

Antisociaal gedrag tijdens de basisschool

- Kind & Leeftijdsgenootjes -

Kind:

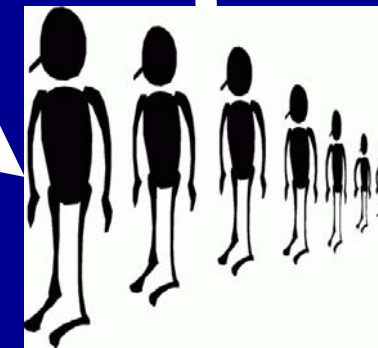
- agressief / dwingend
- pesten
- selectie deviante vrienden

Leeftijdsgenoten

- afwijzen

Deviante kinderen

Normatieve kinderen

- Taakspel -

Universele klassikale preventieve
interventie

Taakspel

Doel: Komen tot een voorspelbaar, positief en veilig
klassenklimaat

- Structureren
- Positief gedrag
- Positieve interactie

Taakspelinterventie

- Positief geformuleerde gedragsregels
- Regels gevisualiseerd
- Teams
- Kaarten
- Beloningen
- Drie fases

Een rondje langs leerkrachten: regels in de klas

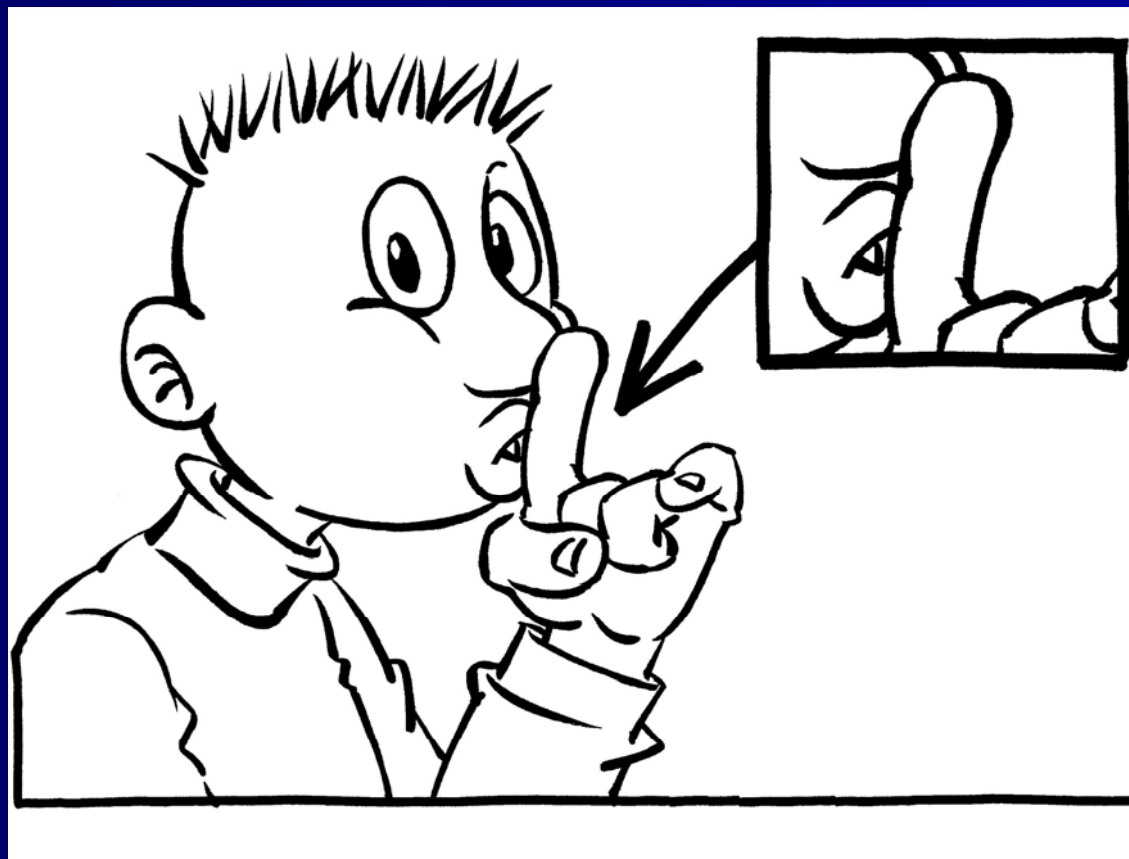
- je mag niet praten
- je mag niet schreeuwen door de klas
- je mag elkaar niet storen
- je mag niet naar de wc tijdens instructie
- je mag niet zomaar door de klas lopen
- je mag niet wippen op de stoel
- je mag niet aan de spullen van anderen komen

Taakspelinterventie

- Positief geformuleerde gedragsregels
- Regels gevisualiseerd
- Teams
- Kaarten
- Beloningen
- Drie fases

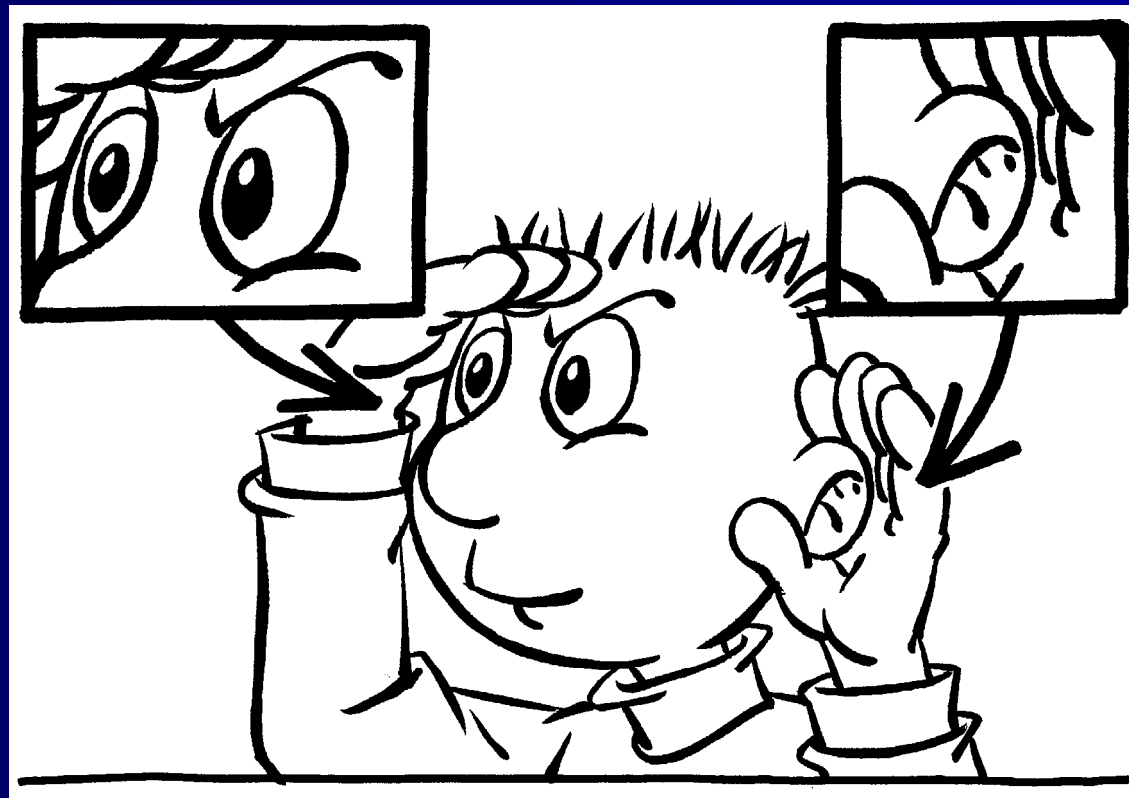
Taakspelregel

Je bent stil

Taakspelregel

Je let op

Taakspelinterventie

- Positief geformuleerde gedragsregels
- Regels gevisualiseerd
- Teams
- Kaarten
- Beloningen
- Drie fases

Taakspel kaarten

Taakspelinterventie

- Positief geformuleerde gedragsregels
- Regels gevisualiseerd
- Teams
- Kaarten
- Beloningen
- Drie fases

Ontwikkeling van Antisociaal gedrag

Invloed van een preventieve
interventie

Onderzoeksgroep

School

- 13 Basisscholen (Rotterdam en Amsterdam)
- 31 Klassen

Kind

- N = 666 (90%)
- Gem. leeftijd bij aanvang = 6.9 jaar
- Geslacht: 51% jongens
- Etniciteit: 69% Nederlands, 10% Turks, 9% Marokkaans

Taakspelinterventie: Design

Randomiseren

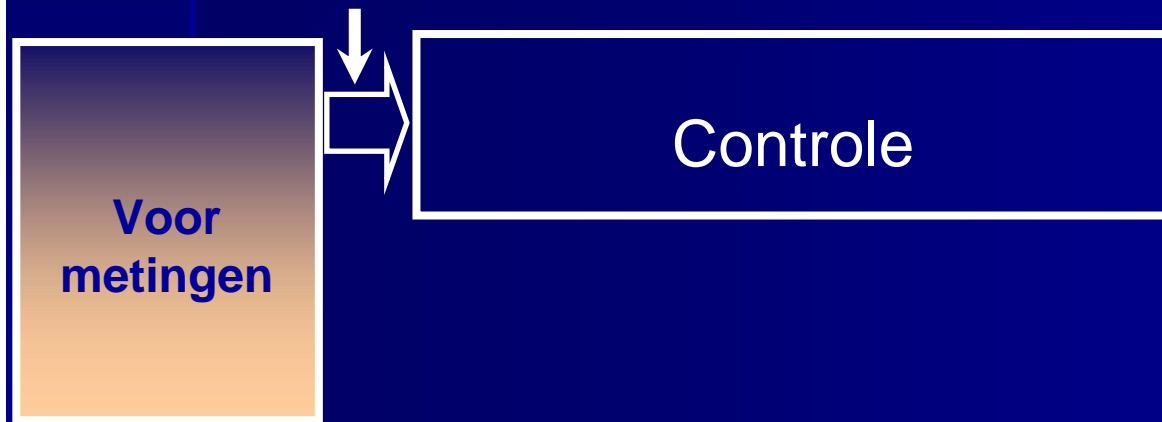
Voor
metingen

L_1

Groep 3
1998/1999

Taakspelinterventie: Design

Randomiseren

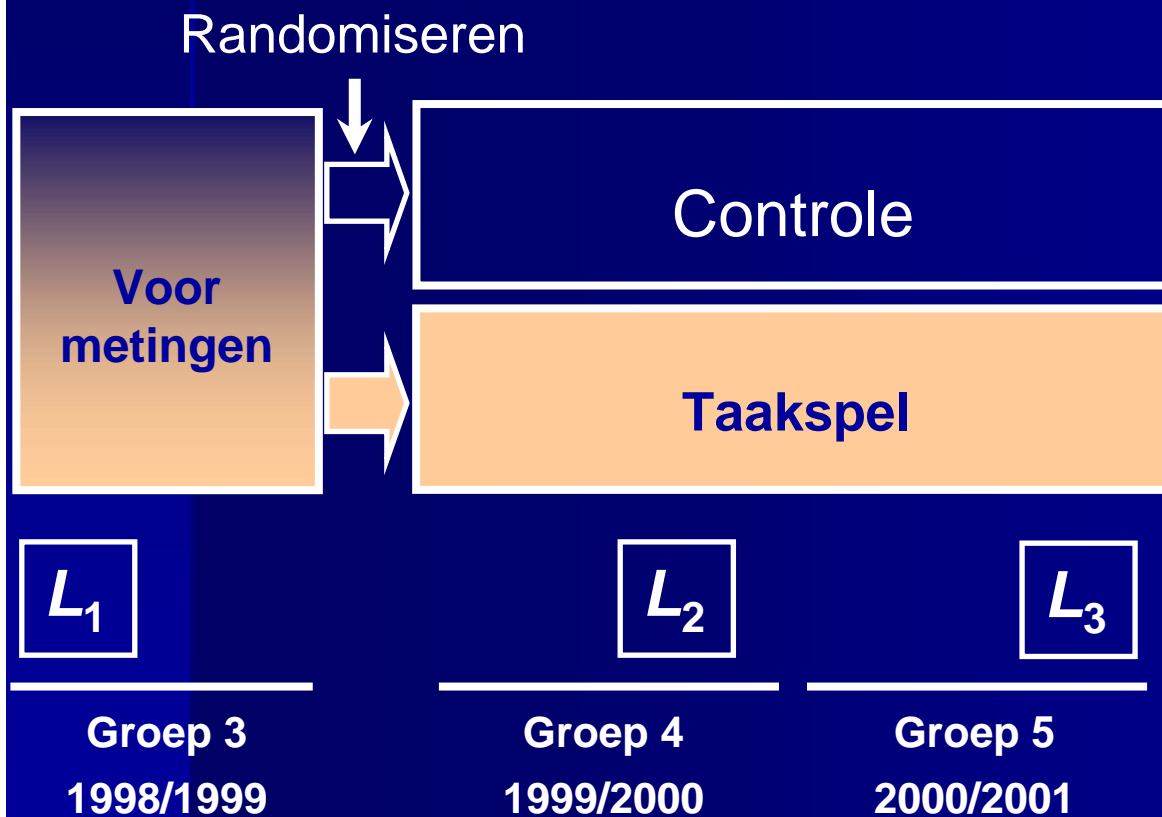
L_1

Groep 3
1998/1999

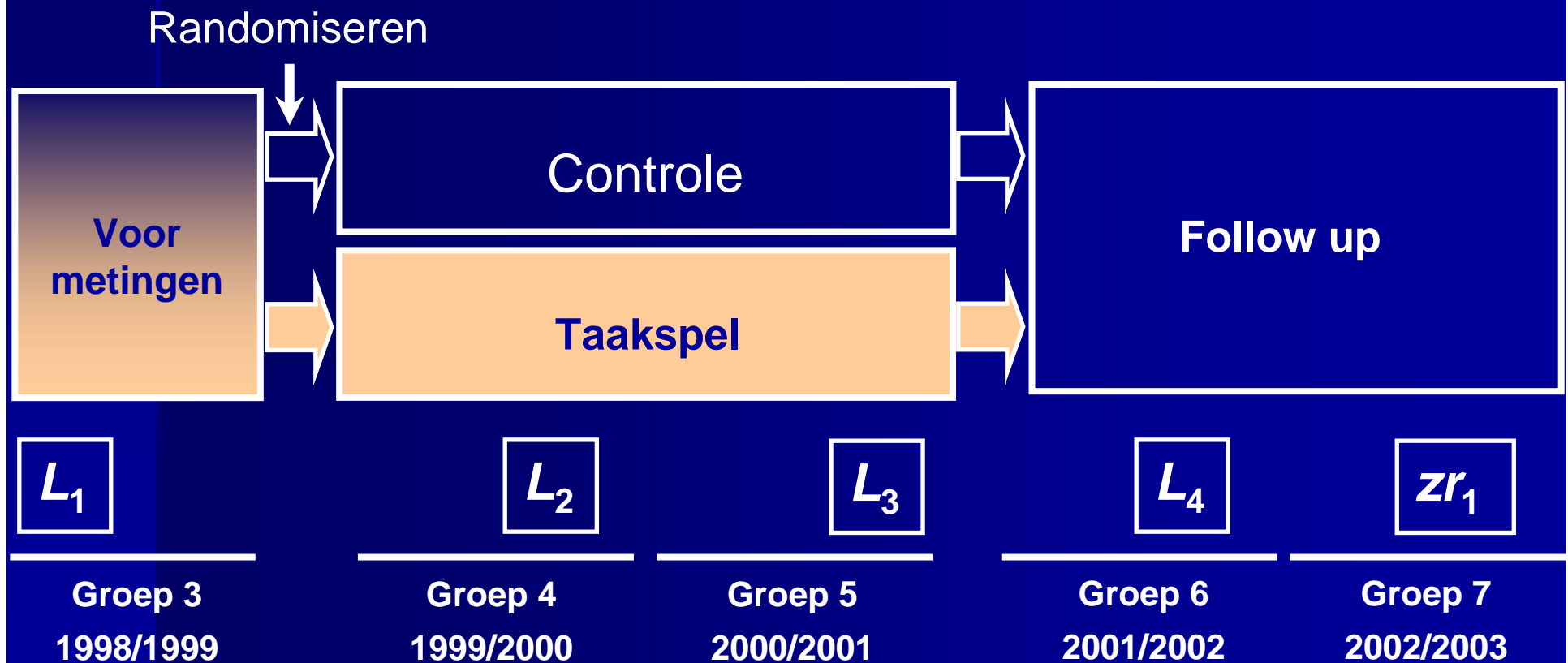
Groep 4
1999/2000

Groep 5
2000/2001

Taakspelinterventie: Design

Taakspelinterventie: Design

Hoe gemeten

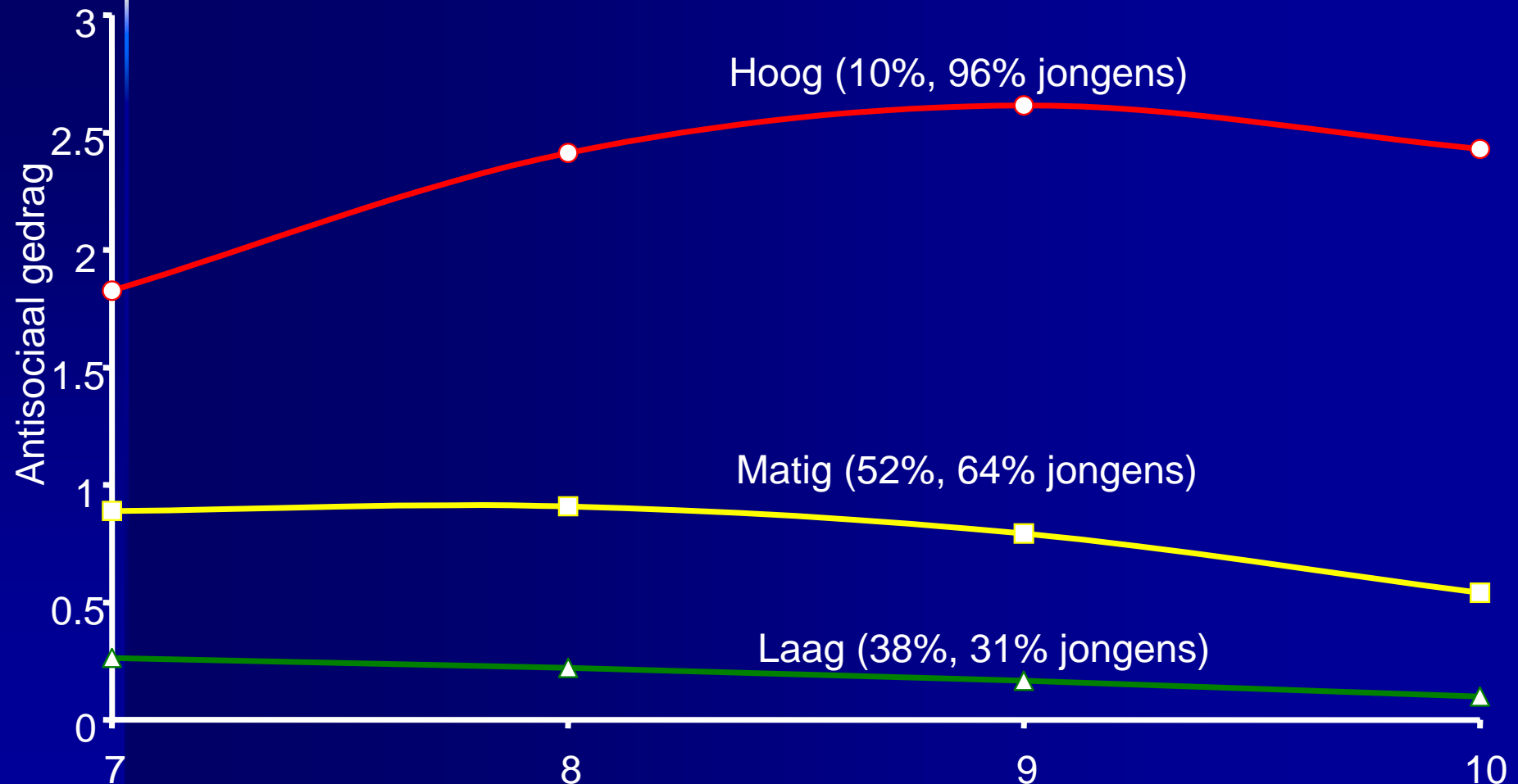
- Nominaties van Antisociaal gedrag
- Indicatie van vrienden
- Rejection score
- Zelfrapportages van pesten/psychopathologie

Onderzoeksvragen

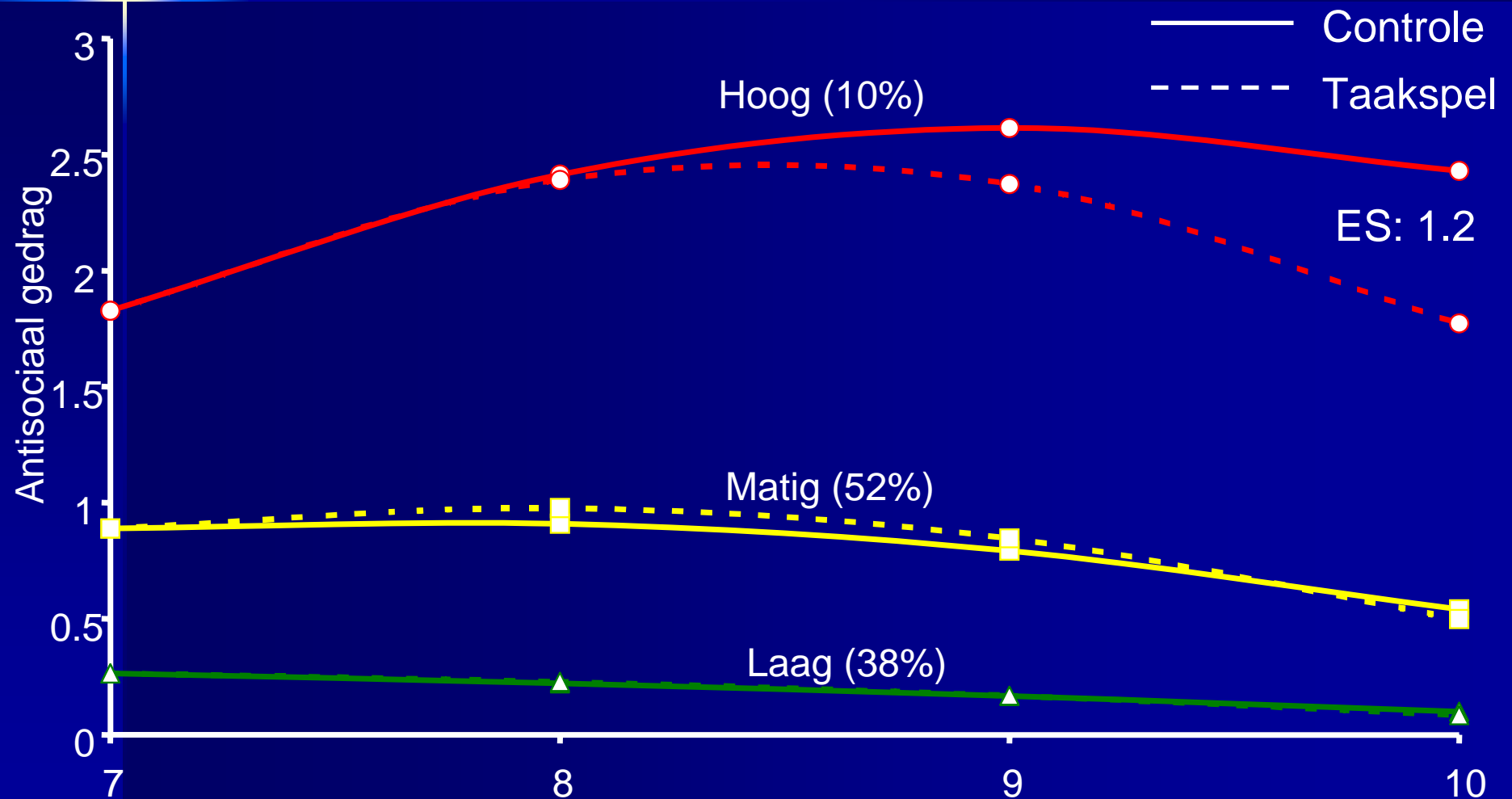
- Ontwikkelingspaden antisociaal gedrag
- Antisociale vrienden
- Relatie leeftijdsgenootjes
- Pesten en psychopathologie

- Controle vs. Taakspel

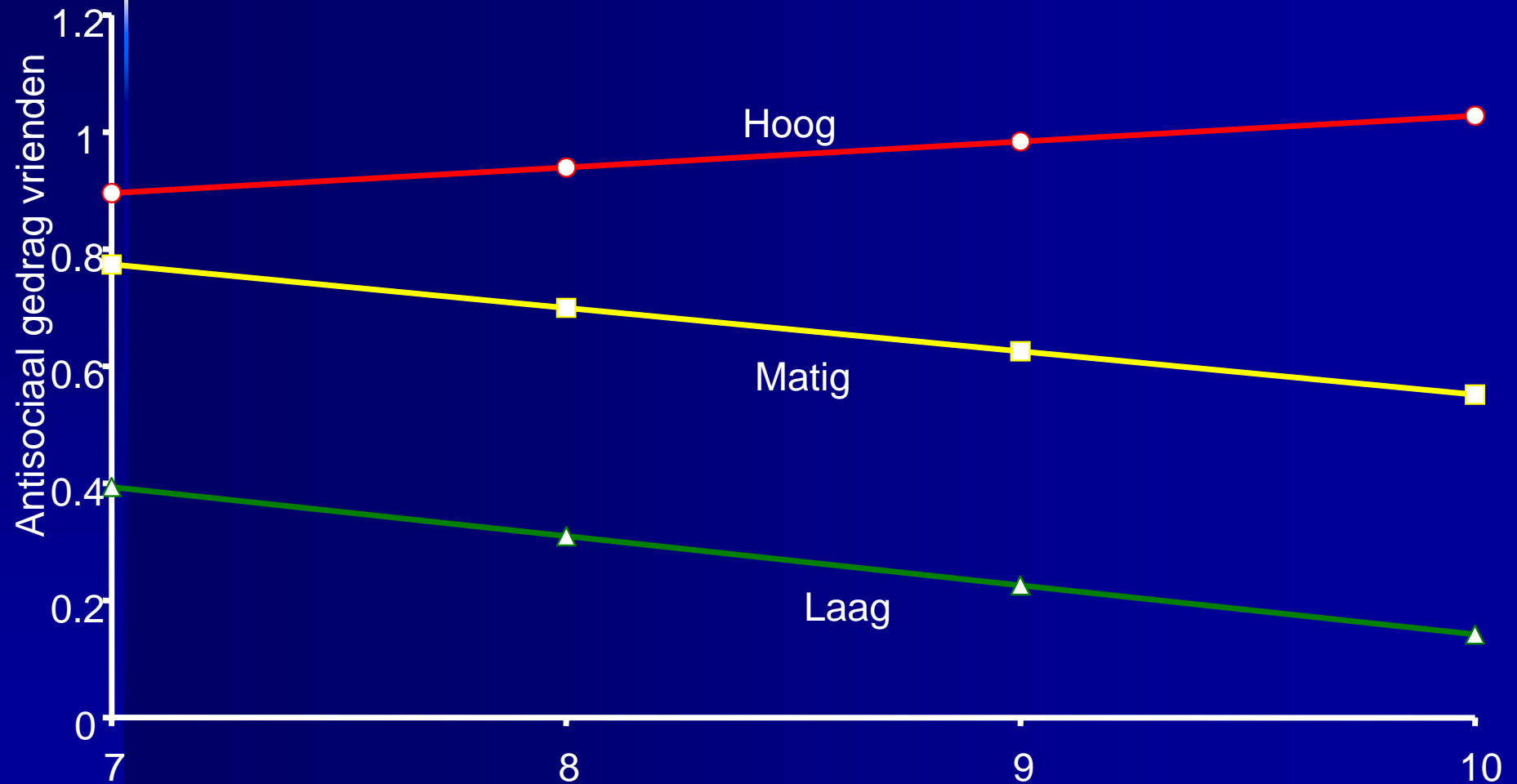
Ontwikkelingspaden antisociaal gedrag: controlegroep

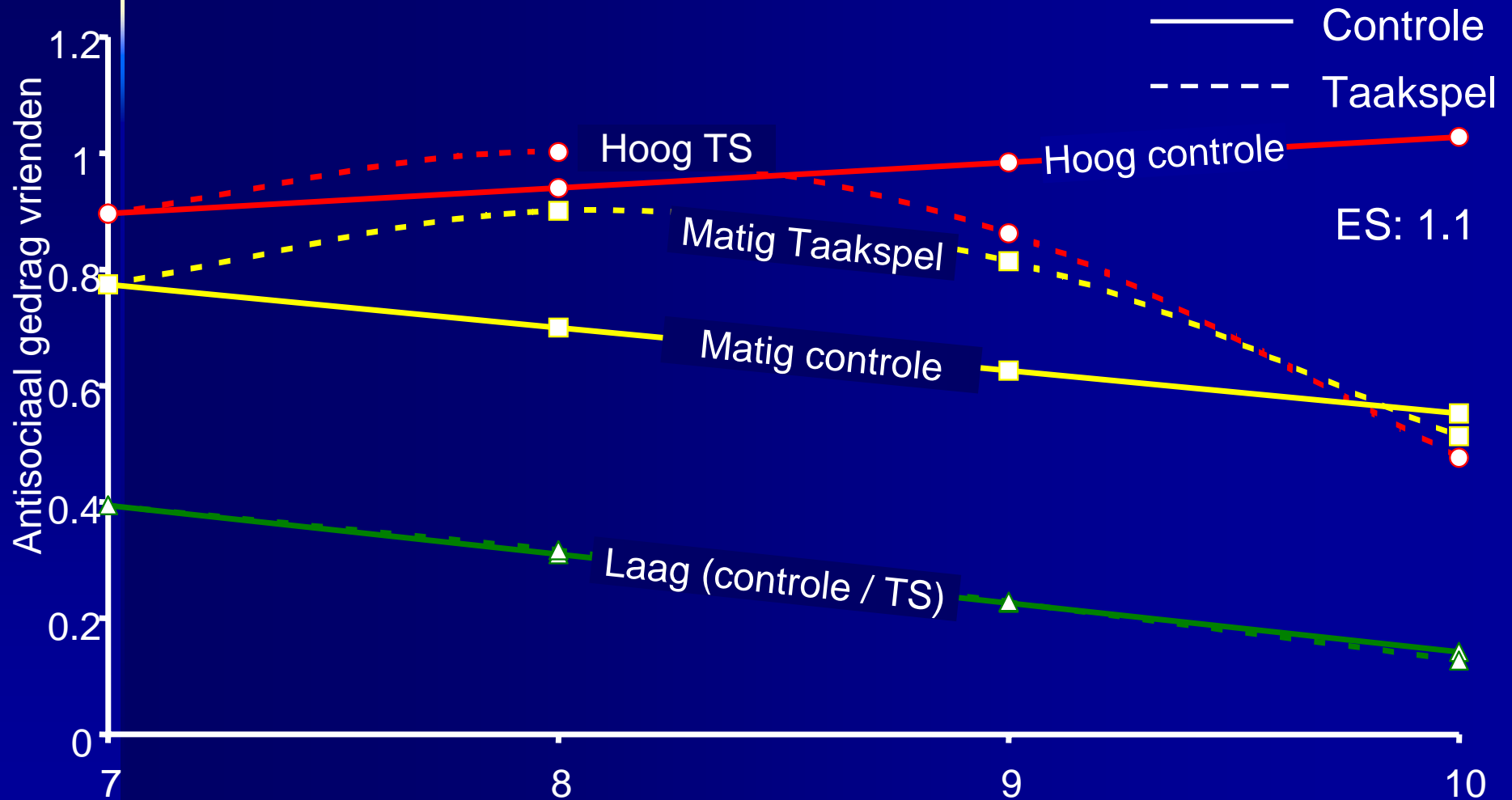
Antisociaal gedrag: Taakspel

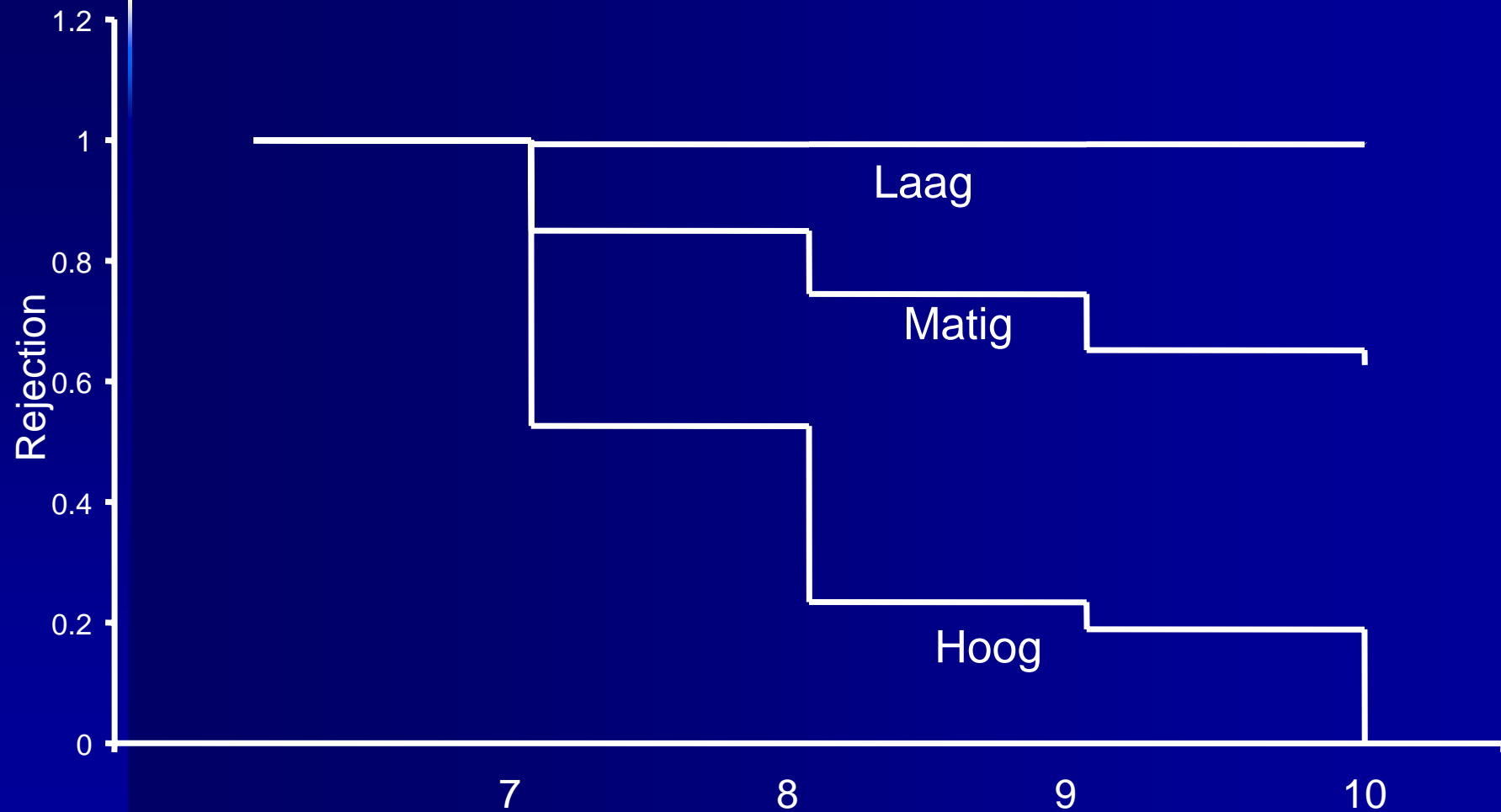
Vrienden: controle

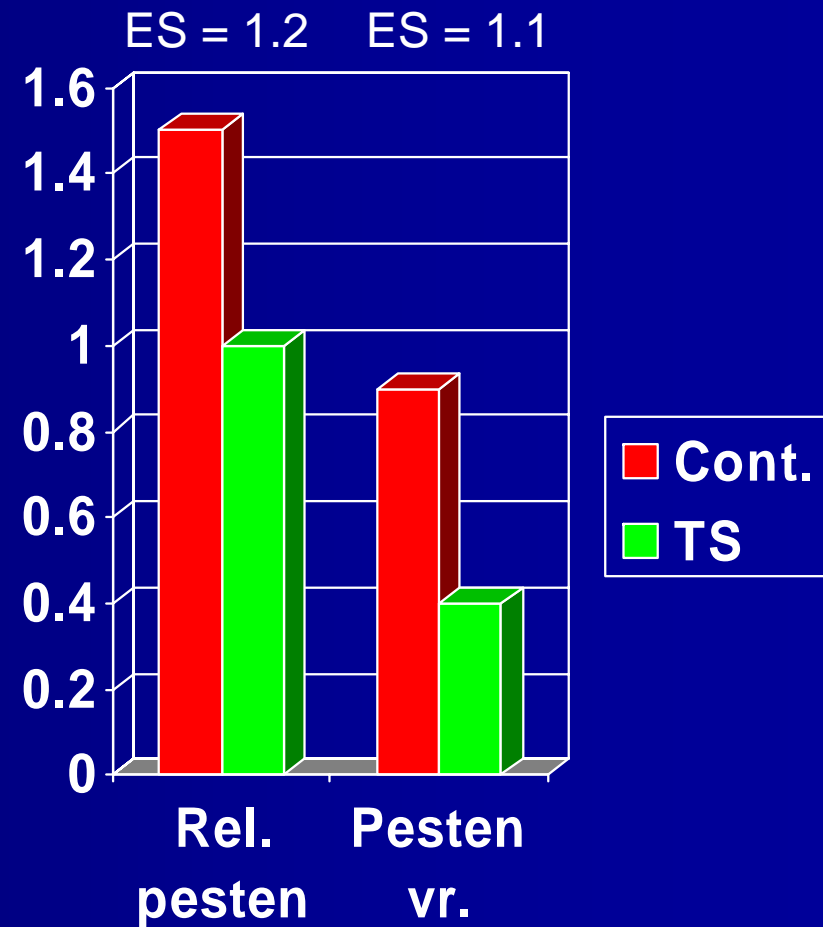
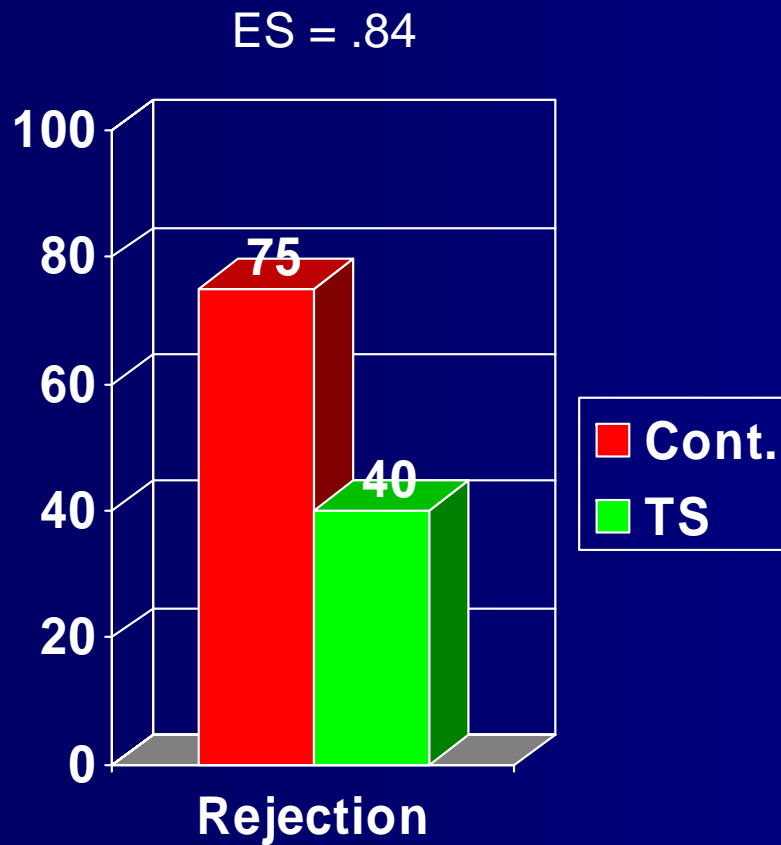
Vrienden: Taakspel

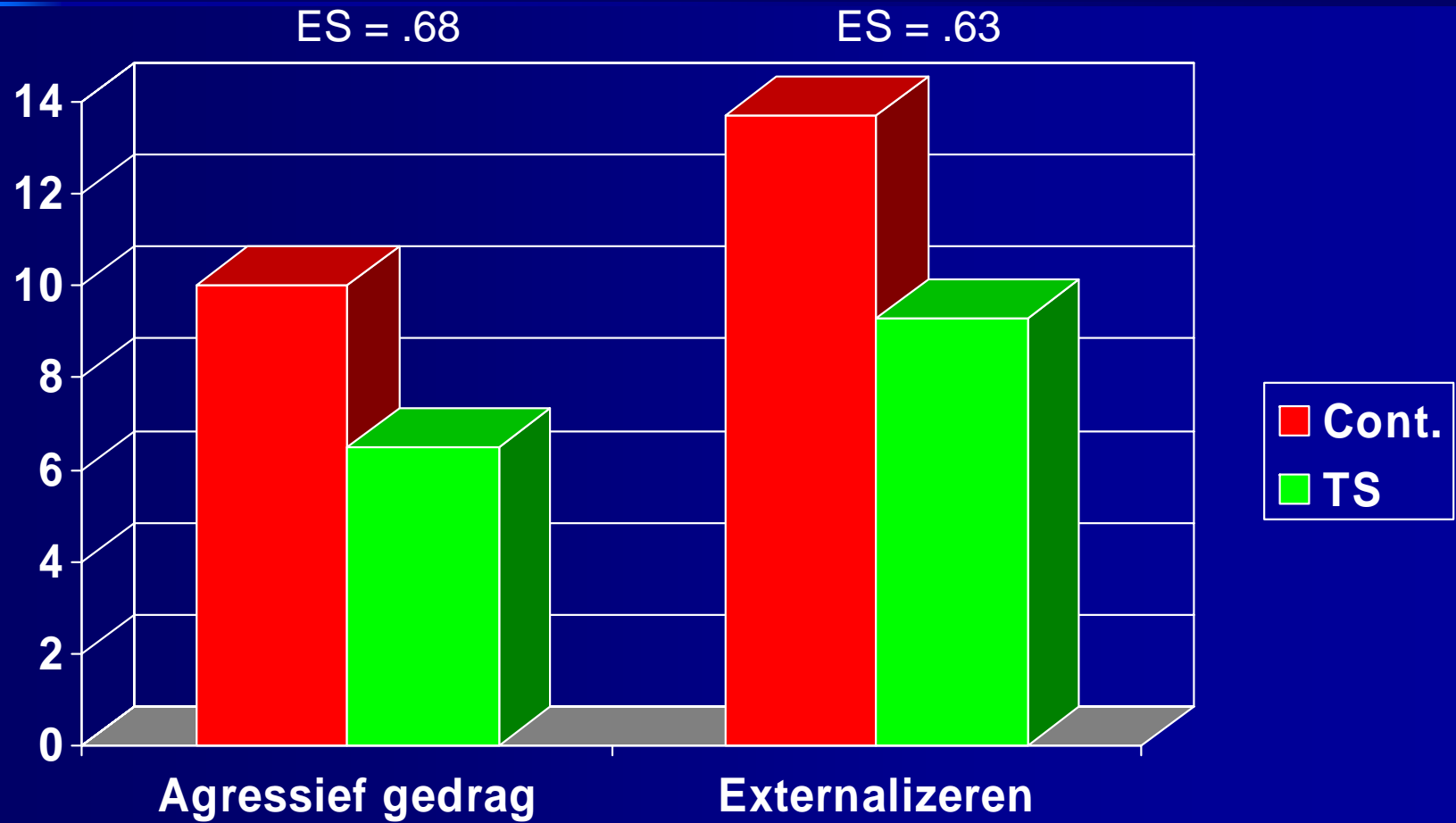
Rejection: controlegroep

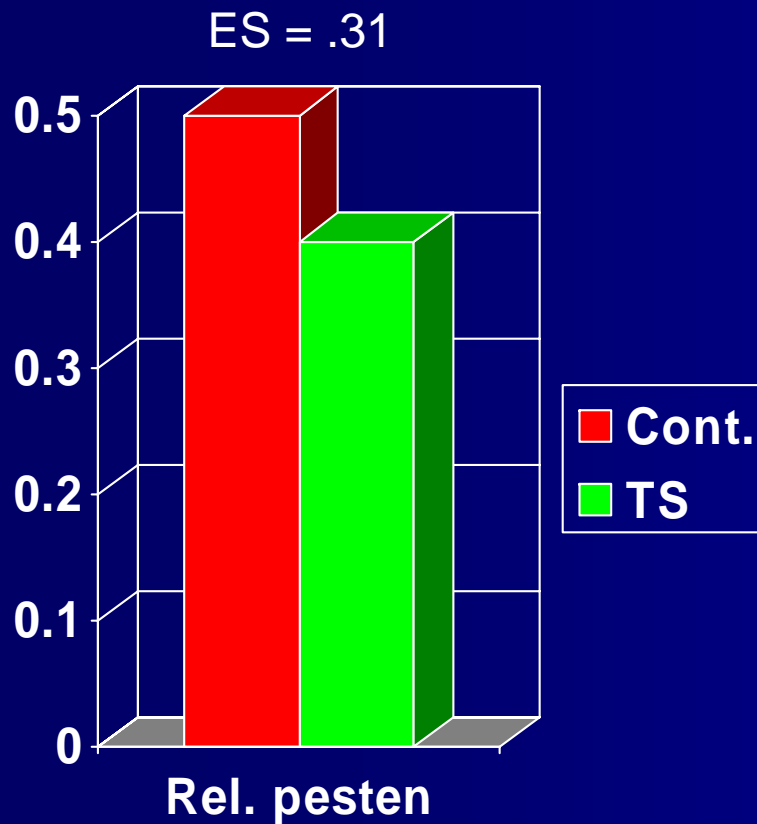
Hoog Antisociaal (groep 6): Controle vs. Taakspel

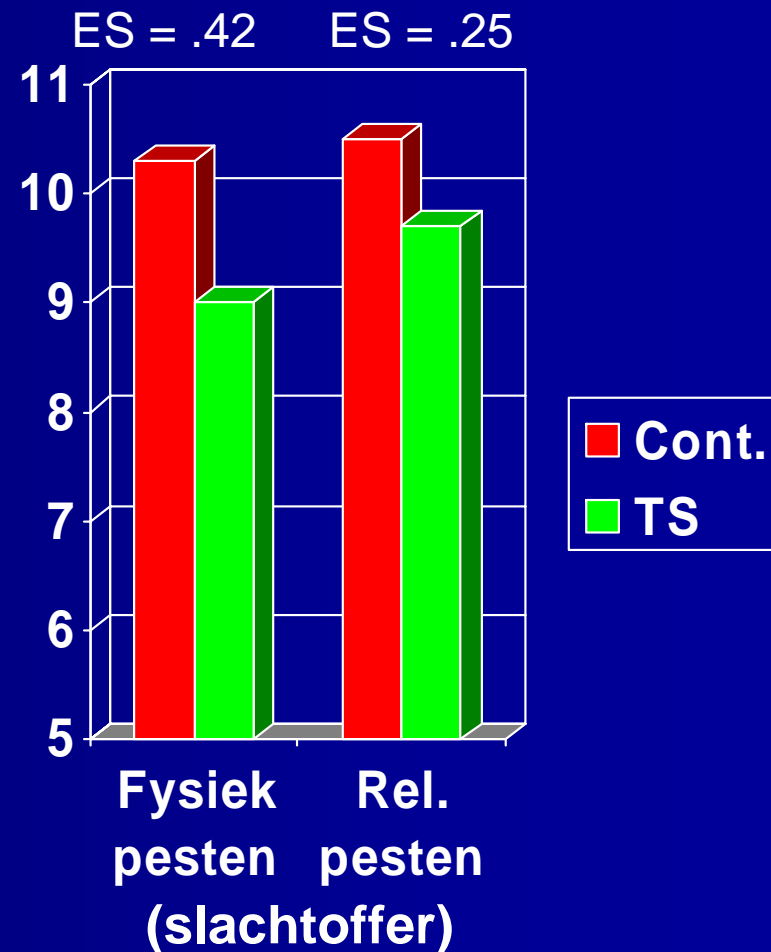
Hoog Antisociaal (groep 7): Controle vs. Taakspel

Matig Antisociaal: Controle vs. Taakspel

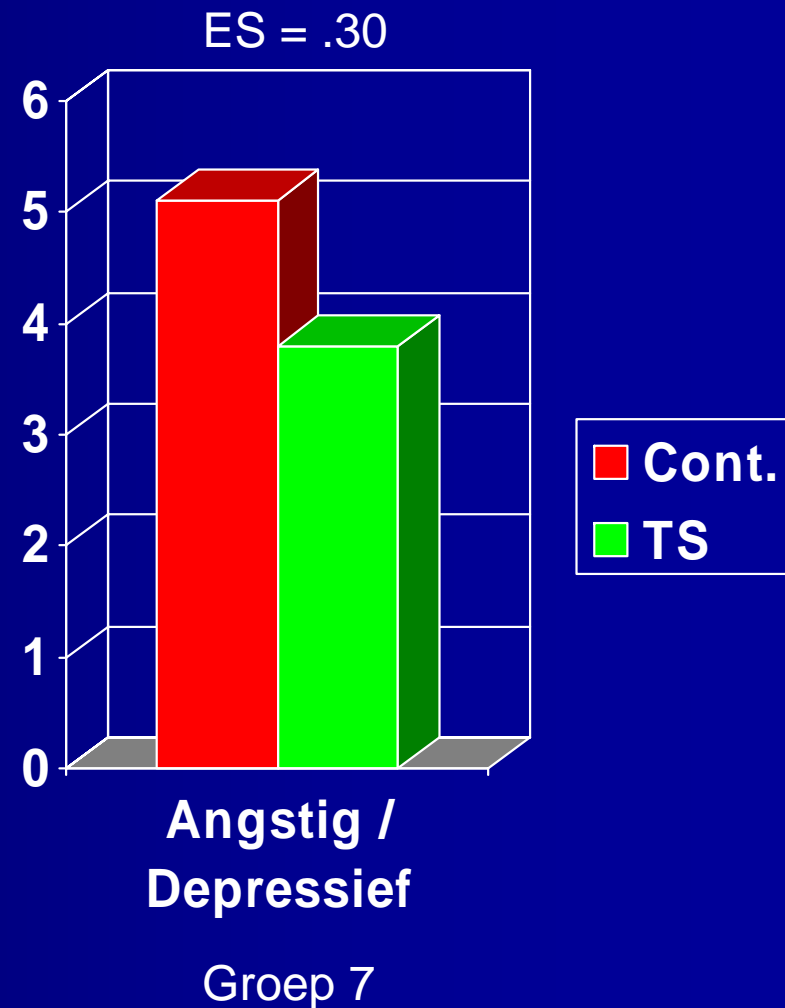
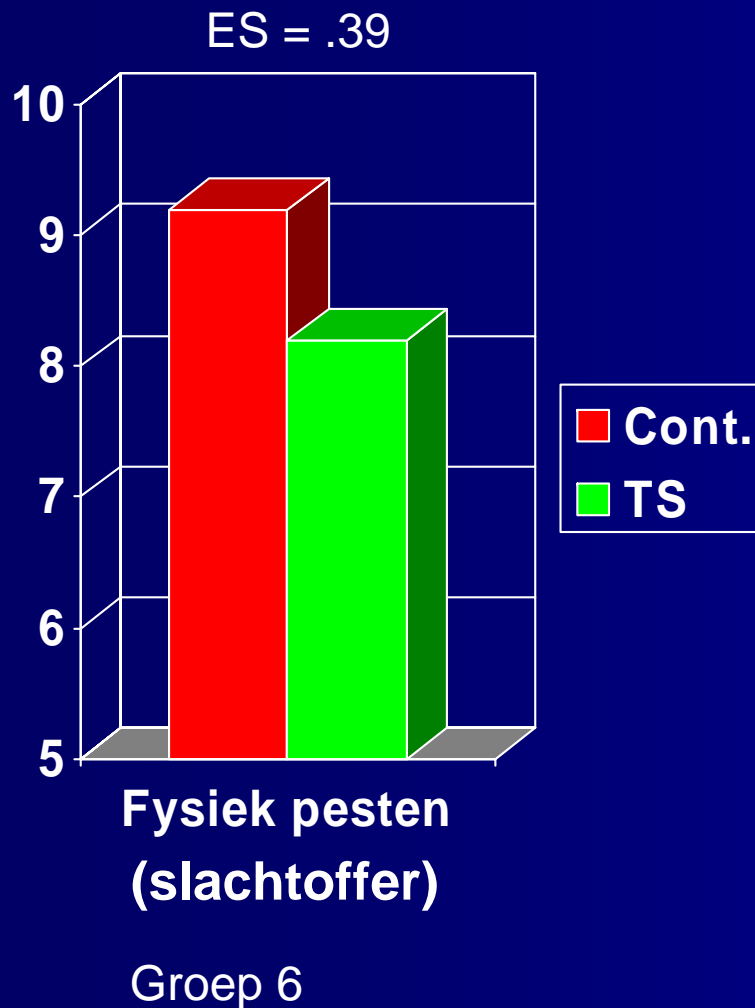

Groep 6

Groep 7

Laag Antisociaal: Controle vs. Taakspel

Conclusie Normale Ontwikkeling

- Hoog antisociale kinderen steeds antisocialer
- Dit gaat samen met:
 - Contact met in toenemende mate deviante vrienden
 - Complete afwijzing van niet deviante leeftijdsgenoten → geen contact meer met normaal ontwikkelende kinderen

Conclusie Taakspel

- Reductie in antisociaal gedrag
- Valt samen met
 - Contact met normatieve kinderen
 - Verbetering in acceptatie door leeftijdsgenoten
- Andere effecten Taakspel:
 - afname pesten (daders / slachtoffers)
 - afname agressief gedrag
 - afname in angstige / depressieve klachten

M.a.w.: een verbetering van het klassenklimaat!

Take home message

- Creëren van een positief en veilig klassenklimaat resulteert in verbeteringen bij kinderen met verschillende niveaus van risico
- Mechanisme van verandering:
 - Belang van normatieve leeftijdsgenoten
 - Positieve interactie